

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยทั้งในด้านการสร้างรายได้และการจ้างงานให้กับประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2557 ประเทศไทยได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวเท่ากับประมาณ 1.7 ล้านล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 14.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และส่งผลให้เกิดการจ้างงานโดยตรงในกิจกรรมและการบริการด้านการท่องเที่ยว 2.6 ล้านอัตราและทางอ้อมในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องอีกประมาณ 3.1 ล้านอัตรา (ดอน นาครทรรพ, 2558) ทำให้รัฐบาลทุกรัฐบาลให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอย่างดี และลงมติให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติในปี 2558 (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2557) เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ สร้างงาน และกระจายความเจริญไปสู่ชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการคาดการณ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติจะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของเศรษฐกิจไทย ในปี 2558 นับว่าเป็นรายได้จำนวนมากที่จะเข้าสู่ประเทศไทย ทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับอุตสาหกรรมภาคผลิตและบริการอื่นๆ จากการคาดการณ์ของ UNWTO ว่าจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ในแต่ละปีโดยแหล่งท่องเที่ยวใหม่จะได้ประโยชน์จากแนวโน้มและโอกาสที่จะเกิดขึ้น ทำให้ประเทศหลายประเทศทั่วโลกใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องจักรสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ โดยแต่ละประเทศต้องแข่งขันกันมากขึ้น ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศและนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศต้องแข่งขันกันในเรื่องของความหลากหลายของสินค้าทางการท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การวิจัย ตลอดจนการพัฒนาแผนการตลาด เพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

โดยกระแสการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของโลกที่มีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวและมีแนวโน้มมากขึ้น แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ถูกเปลี่ยนถ่ายเข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยรวมอย่างเป็นลำดับ และกำลังปรับเปลี่ยนสภาพไปสู่การจัดการที่คำนึงถึงขีดความสามารถการรองรับของธรรมชาติและชุมชน ชนบทธรรมนิยม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน และมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมและฐานทรัพยากรของพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงเป็นโอกาสในการสร้างเอกลักษณ์และตราสัญลักษณ์สินค้าทางการท่องเที่ยว วัฒนธรรมและธรรมชาติของประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับในระดับสากล (แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559) ซึ่งกระแสความนิยมนี้สอดคล้องกับหนึ่งในวัตถุประสงค์ที่สำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ของประเทศไทย คือ การพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ คุณภาพ และยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญา นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในภูมิภาคอาเซียน

จากการแข่งขันทางการดึงดูดนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศและนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ทำให้หลายประเทศทั่วโลกที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวล้วนมุ่งพัฒนาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและสร้างความหลากหลายให้เกิดขึ้นกับสินค้าทางการท่องเที่ยวของตน ดังเช่นประเทศไทยกับแนวคิดการท่องเที่ยววิถีไทยของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และแนวคิดการจัด

งาน “Gala Dinner KORAT Cuisine A Taste of Thai” ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกระทรวงอุตสาหกรรมให้การสนับสนุน โดยต้องการส่งเสริมอัตลักษณ์ความเป็นวัฒนธรรมและอาหารไทยโดยเฉพาะอาหารท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาคทั้งภาคอีสาน ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ซึ่งมีรสตามภูมิปัญญาท้องถิ่น และตามทรัพยากรธรรมชาติ อันเป็นวัตถุดิบสำคัญในการปรุงรรมทั้งมีเรื่องราวความเป็นมาอันเกี่ยวข้องกับวิถีประเพณีของแต่ละท้องถิ่น โดยมุ่งหวังว่าจะให้อาหารท้องถิ่นเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและทั่วโลก ทั้งต้องการสร้างการรับรู้ และสร้างคุณค่าให้กับอาหารไทย โดยการนำเรื่องราว (Story) ของอาหารไทยประจำภูมิภาคมานำเสนอ ขณะเดียวกันก็เพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในอุตสาหกรรมอาหารให้ได้พัฒนาต่อยอด ทั้งด้านการผลิต การจัดจำหน่าย การบริโภคและการบริการให้เกิดแนวคิดการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและการลงทุนอย่างกว้างขวาง

สำหรับประเทศไทยนั้น ถือว่าได้เปรียบในการแข่งขันในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรื่องทรัพยากรการท่องเที่ยว ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว ความมีมนุชย์สัมพันธ์ ราคาที่แข่งขันได้ และสถานที่ตั้งของประเทศ โดยมีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งของประเทศไทยที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและถือว่าเป็นหนึ่งใน Top destination ของโลก (ดอน นาครทรรพ, 2558) ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกต่อเนื่องมาหลายสิบปี แต่ในปัจจุบันการคาดการณ์เกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นปริมาณนักท่องเที่ยวเป็นเป้าหมายการดำเนินงาน กำลังจะก้าวไปสู่ช่วงภาวะถดถอย ซึ่งการท่องเที่ยวในรูปแบบอุตสาหกรรมขณะนี้เติบโตจนถึงจุดสูงสุดและกำลังเผชิญกับกฎการลดลงของผลผลิต การถดถอยของสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม จึงควรต้องมีการพัฒนารูปแบบของสินค้าการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่เพื่อสร้างให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ตลอดจนช่วยปกป้องและรักษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และความสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อความสุขของประชาชนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่มีรูปแบบที่ยั่งยืน ดังนั้น การท่องเที่ยววิถีไทย จึงเป็นทางเลือกของการท่องเที่ยวแนวใหม่ของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่สามารถสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้ เนื่องจากการท่องเที่ยวแบบวิถีไทยเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการสัมผัสประสบการณ์เกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมและความเป็นไทย ตลอดจนเป็นการท่องเที่ยวที่แสวงหาความเรียบง่ายและความสงบของชุมชนท้องถิ่น

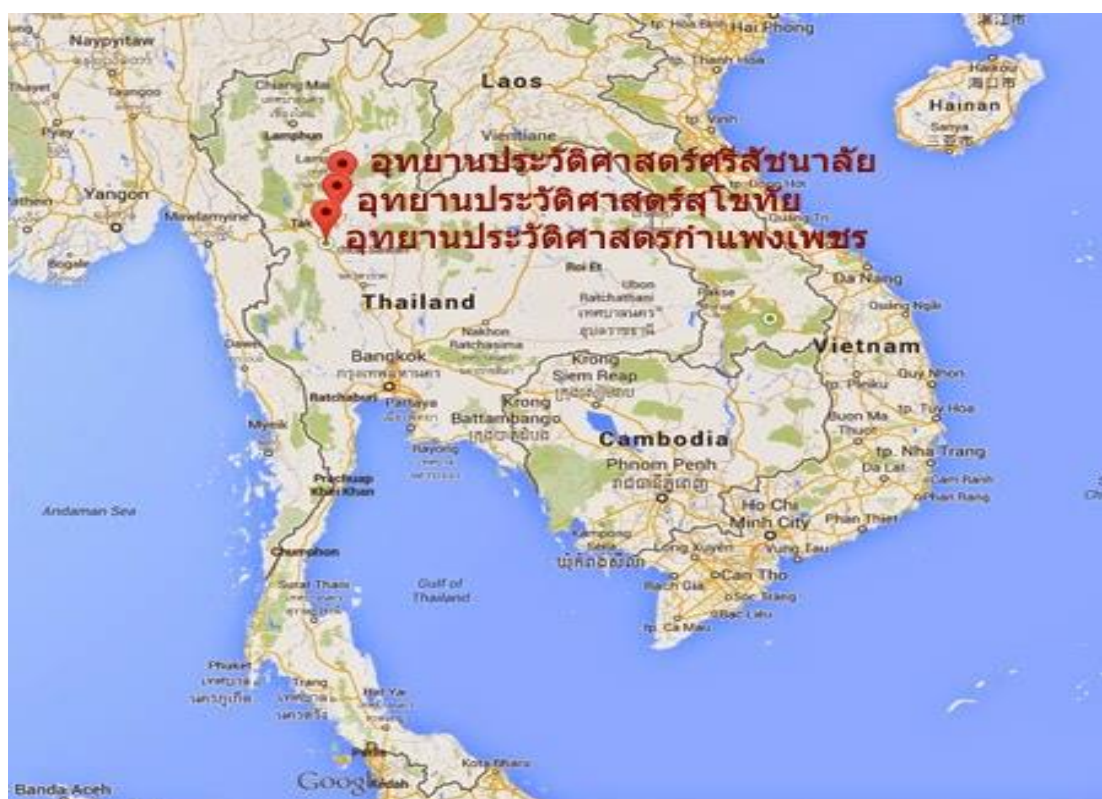
วิถีไทยเป็นรูปแบบของวัฒนธรรมไทยซึ่งประกอบด้วยรูปแบบของสิ่งสร้างสรรค์ที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้โดยประชาชนในพื้นที่ที่ถูกเรียกว่าชาวสยาม ลักษณะเฉพาะของวิถีไทยในวัฒนธรรมไทย จากการศึกษาของสุจิตต์ วงษ์เทศ (2543, น. 66) ประกอบด้วย อาหาร การแต่งกาย ภาษา วรรณคดี ศิลปะ และสถาปัตยกรรมไทย ขนบธรรมเนียม งานประเพณี ดนตรี การแสดงและการรำรำ ดังนั้น จากข้อมูลองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และสุจิตต์ วงษ์เทศ (2543, น. 66) สามารถระบุได้ว่าอาหารหรือรูปแบบของการเตรียมอาหารเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย

อาหารเป็นสื่อทางวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ คนเรากินอาหารเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้เป็นอันดับแรก ต่อมาจึงรู้จักเลือกสรรกินอาหารเพื่อความอร่อย กินเพราะเหตุผลทางสังคม กินเพื่อสุขภาพ ซึ่งการเลือกกินอาหารของคนในสังคมหนึ่งๆ ต้องผ่านการทดลอง การเรียนรู้ ไตร่ตรอง สะสมประสบการณ์และถ่ายทอดออกไปในบริบทของสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสภาพแวดล้อมของสังคมนั้นๆ อาหารจึงเกิดขึ้นจากการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่มีการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ไม่หยุดนิ่ง และมีการแลกเปลี่ยน และรับเอาวัฒนธรรมจากชาติอื่นนำมาปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม การกินของตน และรสนิยมส่วนตัวโดยมีแบบแผนเฉพาะตัวอย่างหนึ่ง เพื่อให้เป็นแกนหลักในฐานะอาหาร ประจำชาติ

อาหารเป็นสิ่งดึงดูดใจและเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดซึ่งนักท่องเที่ยววิน หนาในประสบการณ์ใหม่และยากจะลืมเลือน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอาหารคือส่วนประกอบที่สำคัญของ การสร้างความประทับใจในประสบการณ์การท่องเที่ยว จากสถิติการท่องเที่ยวอาหารจะได้รับ การจัดสรรคู่กับแหล่งท่องเที่ยวและที่พักนักท่องเที่ยวเนื่องจากอาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์เพื่อ ความอยู่รอด (Selwood, 2003) จากสถิติของประเทศแคนาดา ปี 1997 ระบุว่า นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเพื่อ การซื้ออาหารและเครื่องดื่มร้อยละ 21 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดนักท่องเที่ยว ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าอาหาร คือ ส่วนหนึ่งของสินค้าทางการท่องเที่ยวที่สำคัญและมีส่วนต่อการสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้กับ นักท่องเที่ยวได้โดยเฉพาะอาหารท้องถิ่น

กลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรมเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย โดยกลุ่มเมือง มรดกโลกทางวัฒนธรรมประกอบด้วยอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร และ นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบรีวาร

ภาพที่ 1.1 อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร
ที่มา: อาเซียนไนต์ (2561)

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร เป็นกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรมที่ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกภายใต้ชื่อ “เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร” (Historic Town of Sukhothai and Associated Historic Towns) จากการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญครั้งที่ 15 เมื่อปี พ.ศ. 2534 ที่เมืองคาร์เทจ ประเทศตูนีเซีย โดยมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์มรดกโลกด้านวัฒนธรรม จำนวน 2 ข้อ คือ การเป็นตัวแทน ในการแสดงผลงานชิ้นเอกที่จัดทำขึ้นด้วยการสร้างสรรค์อันชาญฉลาดของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงหลักฐานของวัฒนธรรม หรืออารยธรรมที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันหรือว่าที่สาบสูญไปแล้ว โบราณวัตถุและโบราณสถานที่ยังคงปรากฏอยู่ในเมืองประวัติศาสตร์ทั้ง 3 เมืองนี้ แสดงให้เห็นถึงผลงานสร้างสรรค์อันล้ำเลิศของมนุษย์ ความงดงามอลังการของสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมสุโขทัยเป็นต้นแบบที่มีอิทธิพลต่อศิลปกรรมไทยทุกยุคทุกสมัยในระยะต่อมา ความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะของเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ และพระพุทธรูปปางลีลา เป็นสิ่งที่ยืนยันถึงความสำเร็จของศิลปกรรม ในยุคแรกนี้ได้เป็นอย่างดี หลักฐานที่เป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุของเมืองโบราณทั้ง 3 แห่ง ซึ่งยังคงปรากฏอยู่ในปัจจุบัน แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนา สุโขทัยนับเป็น “รุ่งอรุณแห่งความสุข” และเป็นรุ่งอรุณของประวัติศาสตร์ชาติไทย นับแต่การก่อตั้งบ้านเมืองเป็นรัฐอิสระ กระทั่งกลายเป็นรัฐสำคัญของภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ในสมัยนั้น และได้กระจายอำนาจและความเจริญไปสู่เมืองบริวาร ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ประกอบกันเป็นอาณาจักรอันยิ่งใหญ่ และด้วยความงดงามทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น อันเป็นตัวแทนของศิลปกรรมสยามในยุคแรก และเป็นต้นกำเนิดการสร้างประเทศ

นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวาร (Historic City of Ayutthaya) พระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานีเก่าแก่ของไทยที่มีความเจริญรุ่งเรืองยาวนานถึง 417 ปี แม้ว่าภายหลังจะถูกทำลายลงจากภัยสงคราม แต่ยังคงเหลือโบราณสถานและโบราณวัตถุที่เป็นหลักฐานแสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง และ ความมีอัจฉริยภาพของบรรพบุรุษของชาวกรุงศรีอยุธยา อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก จากการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ณ กรุงคาร์เทจ ประเทศตูนิเซีย เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2534 โดยมีคุณสมบัติการเป็นมรดกโลกตรงตามหลักเกณฑ์ คือเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงหลักฐานของวัฒนธรรมหรืออารยธรรมที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันหรือว่าที่สาบสูญไปแล้วอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา มีเนื้อที่ 1,810 ไร่ ตั้งอยู่ภายในเกาะเมืองอยุธยา เขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา ลักษณะของเกาะเมืองอยุธยาเป็นไปตามสภาพของแม่น้ำที่กัดเซาะแผ่นดินมีรูปร่างไม่แน่นอน บางครั้งมีผู้สันนิษฐานว่า มีลักษณะคล้ายน้ำเต้า

ภาพที่ 2 นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบรีวาร
ที่มา: อาเซียนเน็ต (2561)

ซึ่งกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรมทั้งสองแห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมทางด้านอาหารท้องถิ่นไว้และอาหารท้องถิ่นนั้นนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงสร้าง ซึ่งควรให้ชุมชนได้มีการสืบสาน อนุรักษ์ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหายไป ซึ่งเป็นผลลัพธ์มาจากการวิจัยโครงการย่อย 1 การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสัชชาลัยและกำแพงเพชร, พระนครศรีอยุธยา) และโครงการย่อย 2 การพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสัชชาลัยและกำแพงเพชร, พระนครศรีอยุธยา) ซึ่งได้องค์ความรู้และเส้นทางทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อันจะไปสู่การพัฒนา “วิสาหกิจชุมชน” เพื่อเป็นการสร้างรายได้จากการทำอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหายไป ขึ้นมาขายบนเส้นทางทางการท่องเที่ยวที่ได้พัฒนาขึ้นมา เพื่อเป็นการช่วยพัฒนาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน กระจายรายได้สู่ชุมชน ตลอดจนการสร้างสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อความสุขของประชาชนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่มีรูปแบบที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชนและฝึกอบรมกลุ่มแม่บ้านวิสาหกิจชุมชนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร, พระนครศรีอยุธยา)

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษารายการครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้สามารถทำผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร, พระนครศรีอยุธยา) ให้สามารถสร้างอาชีพให้กลุ่มแม่บ้านและคนในชุมชนได้

7.1 ขอบเขตพื้นที่

ตารางที่ 1.1 ขอบเขตพื้นที่

พื้นที่	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
1. จังหวัดสุโขทัย	อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น
2. จังหวัดกำแพงเพชร	อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น
3. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	อุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น

7.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชนเป็นการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นและเส้นทางการท่องเที่ยวในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร, พระนครศรีอยุธยา) และวิเคราะห์ SWOT Analysis และกำหนดกลยุทธ์

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

วิสาหกิจชุมชน (Community enterprise) หมายถึง กิจกรรมของชุมชนในการผลิตสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นการจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ โดยคนในชุมชนที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ ร่วมกันเพื่อประกอบกิจกรรมที่สร้างรายได้ เพื่อการพึ่งพาตนเอง ชุมชนและสังคม

เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative economy) หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์โดยบูรณาการความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายทางวัฒนธรรม มิติทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมเข้ากับเทคโนโลยี และการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยววิถีไทย (Thainess tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการสัมผัสประสบการณ์เกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมและความเป็นไทย

ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น (The wisdom of local food) หมายถึง อาหารที่ประชาชนบริโภคในชีวิตประจำวัน โดยอาศัยเครื่องปรุงจากแหล่งธรรมชาติในท้องถิ่น นำมาปรุงเป็นอาหารตามวิธี ที่สืบทอดภายในวัฒนธรรมเดียวกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านวิชาการ

1.1) ได้องค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบของแผนวิสาหกิจชุมชนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร, พระนครศรีอยุธยา) ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือชุมชน สามารถนำไปพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานต่อยอดงานวิจัยต่อไป

1.2) ได้พัฒนาและยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร, พระนครศรีอยุธยา) ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือชุมชน สามารถนำไปใช้เป็น “วิสาหกิจชุมชน” ต้นแบบในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น

2. ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์

ได้แผนวิสาหกิจชุมชนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร, พระนครศรีอยุธยา) นำสามารถนำไปใช้สนับสนุนในการสร้างรายได้ให้กับชุมชน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และอยู่บนเส้นทางท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้น

3. หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานประจำจังหวัดสุโขทัย-กำแพงเพชร, พระนครศรีอยุธยา
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย-กำแพงเพชร และพระนครศรีอยุธยา
- มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา
- สมาคมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)